

עבודה זרה יח

ADDENDUM

ספר שיחות מוסר

פאמר י"א

שלימות המעשה (א) א' ויגש חטליג

משה שווערד

ונראה להבין זה עפ"י מש"כ במק"א בגודל עבינה של שלימות המעשה, כי ענין מיוחד הוא לעשות מעשה מצוה בשלימות ללא פניות אחרות, ושתיעשה המצוה אך לשם שמים ולא יהיו שום כוונות ליהנות בהמעשה, ויהיה מעשה המצוה קודש לה', וגדולה מזו, כי העושה מצוה ואין כוונתו טהורה ו"נוטל לעצמו", עובר איסור חמור ונענש על כך, ובזה נתבאר גודל חטאתם של נדב ואביהוא שנענשו עונש כה חמור, כי נאמר בהם ויחזו את האלוקים ויאכלו וישתו (שמות כ"ד י"א), והכונה בזה, שבעת שהיו עסוקים במצוה, והיו בדרגה גבוהה - "ויחזו את האלוקים", ובמצב זה היה - "ויאכלו וישתו", והכוונה

ש"נטלו לעצמם", והגם שמצבם נשאר בכל זאת "ויחזו את האלוקים", אולם בעבור ויאכלו וישתו נענשו במיתה, והגם שה"נטילה לעצמם" היתה גם היא רוחנית, אולם מכלל נטילה לא יצאה, ואיסורה חמור, וזהו נראה בגודל איסור לקחת ריבית, כי בהיות האדם גומל חסד עם חבריו ומלווהו בעת דוחקו, כיון שנטל ריבית הרי נהנה מהגמ"ח "ונוטל לעצמו", ובזה עבר איסור חמור, כי איסור גדול הוא לעשות מעשה מצוה ובתוך כך "ליטול לעצמו". (עמש"ב במאמר שלימות המעשה כ"ו שבט תשל"א).

והנה כל זה פירשנו בחומר העושה מצוה ו"נוטל לעצמו", כי צריך שיעשה המעשה בשלימות, אכן נראה כי כן הדבר בכל הנוטל לעצמו מעולם הזה.

ובמהות העונש "אני מגרה את הדוב" נתבאר במק"א, כי עונש ה"נוטל לעצמו" הוא שעושים כחפצו ונותנים לו את הכל, ובצורה בזויה מאד, וכיון שיוסף נטל לעצמו בהנהגתו זו שנהג בעצמו כמו שנתבאר, נתנו לו את הכל, וגירו בו את אשת פוטיפר, ונתבאר בזה גם גודל עונשה של בתו של ר"ח בן תרדיון, שהיתה פוסעת פסיעות יפות, וכיון ששמעה שאומרים כמה נאות פסיעותי של ריבה זו, מיד דקדקה יותר, ונגזר עליה לישב בקובה של זנות (ע"ז י"ח ב). והנה פירש במסילת ישרים (פט"ז) כי מה ששכחוהו הוא על גודל צניעות שהיה ניכר בלכתה. ועפ"י זה, ודאי שמה שדקדקה יותר הוא שהלכה בצניעות יותר, ויש להבין מפני מה קיבלה עונש על זה. אלא הם הם הדברים, כי בזאת שדקדקה בפסיעותה, הוכיחה כי דבריהם של המשכחים עשו בה רושם ו"נטלה לעצמה", וזה היה גם עונשה, - כי "הנוטל לעצמו" נותנים לו את הכל, ונגזר עליה לקבל את הכל, ובאופן בזוי, שהושיבה בקובה של זנות. והוא הוא מה שאמרו חז"ל בענין לוט ובנותיו, "כל מי שהוא להוט אחר בולמוס של עריות, סופו שמאכילים אותו מבשרו", (ב"ר פנ"א ט'), ביארו חז"ל בזה שעונש הנוטל לעצמו הוא שעושים כחפצו, ונותנים לו את הכל, אולם באופן הבזוי ביותר, וזהו משמעות "מאכילין אותו מבשרו" - כי נותנים לו את הכל.